

LESVOORBEREIDING

A Identificatiegegevens

Student(e)		Stageschool	
Klas	1 EBaLo	Stageklas	2 ^{de} leerjaar
Stageles nr.		Mentor	
Vaklector	Bart Pieters	Datum stageles	
Stagelector		Begin- en einduur	

Leergebied	Wereldoriëntatie	Onderdeel	aardrijkskunde
Lesonderwerp	opstellen van het klasplan (kaartgebruik en oriëntatie)		

Deze leerstof is voor de leerlingen:

- ☐ herhaling
☒ nieuw
☐ verdieping

B Opvolging: algemene beoordelingen

Voorbereiding (1ste versie)			
Besproken met lector	Bart Pieters	Op datum van	24/11/2025
Nagezien door mentor		Op datum van	
Bedenkingen door de mentor/lector: ☐ met deze lesvoorbereiding mag je lesgeven ☒ deze les aanpassen rekening houdend met volgende feedback (zie lesvoorbereiding) ☐ deze les opnieuw maken want: → Maak op voorhand een eigen grondplan van jouw klas (bv. PPT) in functie van je bordschema en individuele oefenkansen van de kinderen. Trek foto's van je klas vanuit verschillende hoeken en van de verschillende voorwerpen (deur, bord, bureau, banken, raam, ...). → Welk concreet materiaal (lego, duplo, domino, suikerklontjes, kaplablokken, ...) ga jij gebruiken tijdens het zelfstandig en klassikaal opbouwen van het klasplan?			
☐ Voorbereiding tweede versie aanwezig tijdens de lesrealisatie			

C Inleidende rubrieken

Leerplansituering (max.3 doelen)	ZILL: IVzv4 Specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken 4-12j Een vraag, een opdracht, een uitdaging, een probleem uitklaren en helder voorstellen - onder begeleiding de mogelijkheden onderzoeken om dit aan te pakken - uit een aanbod van mogelijkheden een strategie selecteren die past om tot een oplossing of een resultaat te komen OWru6 Kaartbegrip, oriëntatie- en kaartvaardigheid ontwikkelen - Algemene oriëntatie- en kaartvaardigheid - Algemene oriëntatie- en kaartvaardigheid > 7-10j De voorstelling van een ruimte in het horizontale vlak projecteren in het verticale vlak 1. LeerLokaal: Een eenvoudige kaart maken. IDW rui 5 B.10 7 jaar Fase 3 — Wis Leerlijn IDW rui 5 Maquette, plattegrond en kaart (Ik en de wereld - Ruimte)
Beginsituatie	
Voorkennis van de klasgroep	De leerlingen kennen de volgende begrippen met betrekking tot relatieve ligging: dichtbij, veraf, voor, achter, opzij, boven, onder, tussen, binnen, buiten, hoog, laag, in, uit, naast, midden. (minimumdoel 4.3.1) De leerlingen herkennen en benoemen basisvoorwerpen in de klas (kast, deur, raam...).
Leerlingspecifieke gegevens	(zelf in te vullen, mentor bevragen, aantal leerlingen, wie verdient extra aandacht/ondersteuning en hoe zal ik dat realiseren...)
Organisatie	Normale klasopstelling waarbij de kinderen in duo's moeten kunnen werken. Vooraan staat voor aanvang van de les een demonstratietafel (bureau of bank) klaar met al het nodige materiaal (A3 bladen en zakjes met concreet materiaal).
Hoofddoel	Bouwen een klasplan op vanuit de concrete klasruimte en zetten dit om in een schematische tekening (kaart).
Doelen (max. 4)	- Herkennen en benoemen van voorwerpen in de klas. - Correct gebruiken van ruimtelijke begrippen (voor, achter, naast...). - Omzetten van een 3D-opstelling naar een 2D-klasplan. - Interpreteren van een klasplan en aanduidingen uitvoeren.
Onderwijs- en leermiddelen	- Concreet materiaal: lego, duplo, domino, suikerklontjes, kaplablokken, Voldoende om per 2 en op de demonstratietafel de klas na te bouwen. - Per 2 een A3 papier - Individuele klasplannen: leeg en ingevuld - Bord - Timer
Bronnen (volgens APA-normen)	- Katholiek Onderwijs Vlaanderen. (z.d.). <i>Zill-selector</i>. Geraadpleegd op 19 november 2025, van https://zill-selector.katholiekonderwijs.vlaanderen/#/ - OVSG. (z.d.). <i>Leerlokaal</i>. Geraadpleegd op 19 november 2025.

Checklist didactische bouwstenen

1. Activeer relevante voorkennis. 2. Geef duidelijke, gestructureerde en uitdagende instructies. 3. Gebruik voorbeelden. 4. Combineer woord en beeld. 5. Laat leerstof actief verwerken. 6. Zoek manieren om te achterhalen of de hele klas het begrepen heeft. 7. Ondersteunen bij moeilijke opdrachten. 8. Spreid oefening met leerstof in de tijd. 9. Zorg voor afwisseling in oefentypes. 10. Gebruik toetsing als leer- en oefenstrategie. 11. Geef feedback die leerlingen aan het denken zet. 12. Leer je leerlingen effectief leren.	Fase 1	Fase 2
---	--------	--------

D Lesverloop: Leerinhouden en didactisch handelen

FASE 1: Sfeerschepping: onze klas		
Timing: 10 min. (noteer hier het klokuur)	Werkvorm: Onderwijsleergesprek, opdracht geven, bewegingsopdracht	Materiaal: - concrete voorwerpen uit de klas (bord, banken, ...) - bordschema
Doel: 1. Herkennen en benoemen van voorwerpen in de klas. 2. Correct gebruiken van ruimtelijke begrippen (voor, achter, naast...).		

1. Voorwerpen in de klas benoemen (OLG)

Lk.: We kijken eerst goed rond in onze klas. Welke voorwerpen zien jullie?

Lln.: Benoemen en duiden aan: **de deur, de kast, het bord, het bureau, de banken, het raam, de wastafel, de computer, de vuilbak, de brooddozenbak, de boekenkast, het prikbord, ...**

Lk. Noteert mee aan het bord (zie bijlage), houdt het tempo voldoende hoog, besteedt aandacht aan de lidwoorden en bekrachtigt de kinderen die het gewenst gedrag vertonen positief.

2. Oriëntatie in de klas (OLG, OG en bewegingsopdracht)

Lk.: Geeft onderstaande instructies, zorgt ervoor dat alle kinderen zeker aan bod komen, houdt het tempo voldoende hoog en bekrachtigt de kinderen die het gewenst gedrag vertonen positief.

- OG: De kinderen/het kind die/dat het dichtst/verst van de deur/de kast/het raam/ het bord/... / staan/staat **op mijn teken** (klap, start, ...) recht.
- OG: De kinderen van de eerste/tweede/derde/... gaan **op mijn teken** (klap, start, ...) achter hun stoel op hun hurkje zitten.
- OG: De kinderen die links/rechts aan de bank zitten (of langs de kant van het raam/deur) springen **op mijn teken** (klap, start, ...) 5 keer in de lucht.
- OG: Het kind dat voor/achter/links/rechts leerling X zit draait **op mijn teken** (klap, start, ...) 1 keer rond.
- OG: De kinderen die flink op hun stoel zitten zeggen **op mijn teken** (klap, start, ...) 'Wat goed!/six seven/ ...'.

Lk.: Stelt onderstaande vragen, houdt het tempo voldoende hoog en bekrachtigt de kinderen die het gewenst gedrag vertonen positief.

- Welke zijde van de klas is het langst/kortst? **(antwoorden afhankelijk van de eigen klasopstelling)**
- Welk voorwerp staat/hangt er het dichtst/verst van de deur/het bord/ het raam/? **(antwoorden afhankelijk van de eigen klasopstelling)**
- Welke voorwerpen staan er vooraan/achteraan/links/rechts in de klas? **(antwoorden afhankelijk van de eigen klasopstelling)**
- ...

*Lk. vertelt dat iedereen nu wel weet wie waar zit en hoe onze klas eruit ziet, maar hoe kunnen we onze klas vanavond beschrijven aan mama en/of papa? – **plan, foto***

Lk. brengt het hoofddoel aan bord of verwijst naar het klassikale doelenbord.

FASE 2: klas nabouwen met concreet materiaal		
Timing: 30 min. (noteer hier het klokuur)	Werkvorm: onderwijsleergesprek, leergesprek, duowerk, demonstreren	Materiaal: - per 2 leerlingen: zakje met concreet materiaal (lego, duplo, domino, suikerklontjes, kaplablokken, ...), A3 papier - klassikaal: demonstratietafel, concreet materiaal, potlood, bordschema, timer
Doel: - Omzetten van een 3D-opstelling naar een 2D-klasplan. - Interpreteren van een klasplan en aanduidingen uitvoeren.		

1. Opstellen van het klasplan (OLG, duowerk en demonstratie)

Lk.: Geeft onderstaande instructies, zorgt ervoor dat alle leerlingen van het gekregen materiaal afblijven en bekrachtigt de kinderen die het gewenste gedrag vertonen positief.

- OG: De uitdelers van de klas mogen per 2 leerlingen, 1 zakje en 1 blad papier uitdelen.
- OG: Alle kinderen van de klas nemen **op mijn teken** (klap, start, ...) een tekenpotlood.
- OG: Je blijft nog van het gekregen materiaal af.

Lk. toont het 'lege' A3 blad en vertelt aan de kinderen dat dit onze klas is. Duid eens allemaal op jullie eigen blad het bureau/de deur/het bord/... aan. Oei, oei, hoe komt het dat dit niet lukt? – **leeg blad**

Stappenplan:

Lk.: Stelt vragen, geeft opdrachten, doet zelf mee aan de demonstratietafel, controleert na elke stap de duo's en bekrachtigt de kinderen die het gewenste gedrag vertonen positief.

- **stap 1:** toon, op mijn teken, met jullie vinger een lange/korte zijde/kant van het blad papier.
- **Stap 2:** leg nu dit blad papier zo op jullie bank dat de lange/korte kant van het blad papier overeenkomt met de lange/korte kant van de klas.
- **Stap 3:** het kindje links aan de bank (of aan de kant van de deur/raam) neemt op mijn teken 1 blokje uit het zakje. Dit blokje stelt vanaf nu de deur van onze klas voor. Leg op mijn teken 'de deur' (dit blokje) op de juiste plaats op het blad papier. Het andere kindje (rechts aan de bank) denkt mee en controleert.
- **Stap 4:** het kindje rechts aan de bank (of aan de kant van de deur/raam) neemt op mijn teken 1 blokje uit het zakje. Dit blokje stelt vanaf nu het bureau van de leerkracht voor. Leg op mijn teken 'het bureau' (dit blokje) op de juiste plaats op het blad papier. Het andere kindje (links aan de bank) denkt mee en controleert.
- **Stap 5:** analoog aan voorgaande stappen, maar laat ze nu hun eigen bank (duo) op het blad papier plaatsen.

Tussentijdse evaluatie:

- ✓ **Keuze 1:** wanneer de lk. merkt, op basis van de uitvoering van voorgaande stappen, dat de kinderen per 2 zelfstandig het klasplan verder kunnen opbouwen, zet hij/zij de kinderen **zelfstandig** aan het werk gedurende 5 min.
Lk. geeft de instructie om met een fluisterstem zelfstandig het klasplan af te werken en start een klassikale timer om de tijdspanne aan te geven.
- ✓ **Keuze 2:** wanneer het volgens de lk. nog niet lukt om de kinderen zelfstandig aan het werk te zetten, bouwt men **klassikaal** het klasplan verder op, analoog aan voorgaande stappen. Na elke extra stap kan er opnieuw een evaluatie volgen.

Vervolg stappenplan:

Lk.: *Geeft opdrachten, doet zelf mee aan de demonstratietafel, controleert en bekrachtigt de kinderen die het gewenste gedrag vertonen positief.*

- **Stap 6:** per 2 het klasplan interpreteren en aanduidingen uitvoeren:
OG: Duid met jullie vinger op jullie klasplan de deur/het bord/het bureau/het raam/leerling x, y, ... aan.
OG: Toon op jullie klasplan wat ik aanduid in de klas (bord/deur/bank van leerling x, y, ...)

2. Schematisch klasplan tekenen: 3D → 2D (OLG, duowerk en demonstratie)

*Lk. vertelt aan de kinderen dat ze het plan met blokken nog niet mee kunnen nemen naar huis en vraagt naar een oplossing. – **omlijnen van de blokken***

Lk. demonstreert het omlijnen en wegnemen van 2 voorwerpen klassikaal (bv. het bureau, een kast) met alcoholstift.

Vervolg stappenplan:

- **Stap 8:** omlijn op mijn teken met potlood alle blokken op jullie klasplan.
Werk per 2 met fluisterstem. Jullie krijgen hiervoor 5 min.
Lk. start een klassikale timer (5 min.), gaat rond, helpt waar nodig en bekrachtigt de kinderen die het gewenste gedrag vertonen positief.
- **Stap 7:** per 2 het klasplan interpreteren en aanduidingen uitvoeren:
OG: Duid met jullie vinger op jullie klasplan de deur/het bord/het bureau/het raam/leerling x, y, ... aan.
OG: Toon op jullie klasplan wat ik aanduid in de klas (bord/deur/bank van leerling x, y, ...)

Lk. nodigt de kinderen uit om het 'lege' klasplan in de lucht te houden (horizontaal → verticaal) en doet mee met het klassikale klasplan.

Lk. projecteert het klasplan aan het bord (zie bijlage).

Besluit: dit klasplan kunnen we meenemen naar huis!

FASE 3: Verwerking		
Timing: 10 min. (noteer hier het klokuur)	Werkvorm: Individuele opdracht, leergesprek	Materiaal: - <i>individueel:</i> klasplan, kleurpotloden, potlood - bord
Doel: 4. Interpretieren van een klasplan en aanduidingen uitvoeren.		

Lk.: *Geef onderstaande instructies, haalt de 'grote' klasplannen op, deelt de individuele klasplannen uit en bekrachtigt de kinderen die het gewenste gedrag vertonen positief.*

- OG: Noteer jullie namen op jullie klasplan.
- OG: Neem in stilte en op mijn teken jullie kleurpotloden.
- OG: Noteer je naam op jouw eigen, individuele klasplan.

Lk.: *Geef onderstaande instructies, houdt het tempo voldoende hoog, doet mee op het bord, gaat rond, controleert en bekrachtigt de kinderen die het gewenste gedrag vertonen positief.*

- OG: Kleur het bureau op mijn teken rood.
- OG: Kleur de deur op mijn teken blauw.
- OG: Kleur het bord op mijn teken groen.
- OG: Kleur de ramen op mijn teken geel.
- OG: Zet een zwart kruisje op jouw plaats.
- ...

Sneller klaar? Dan kan je de leerlingen het grondplan van hun kamer proberen laten tekenen.

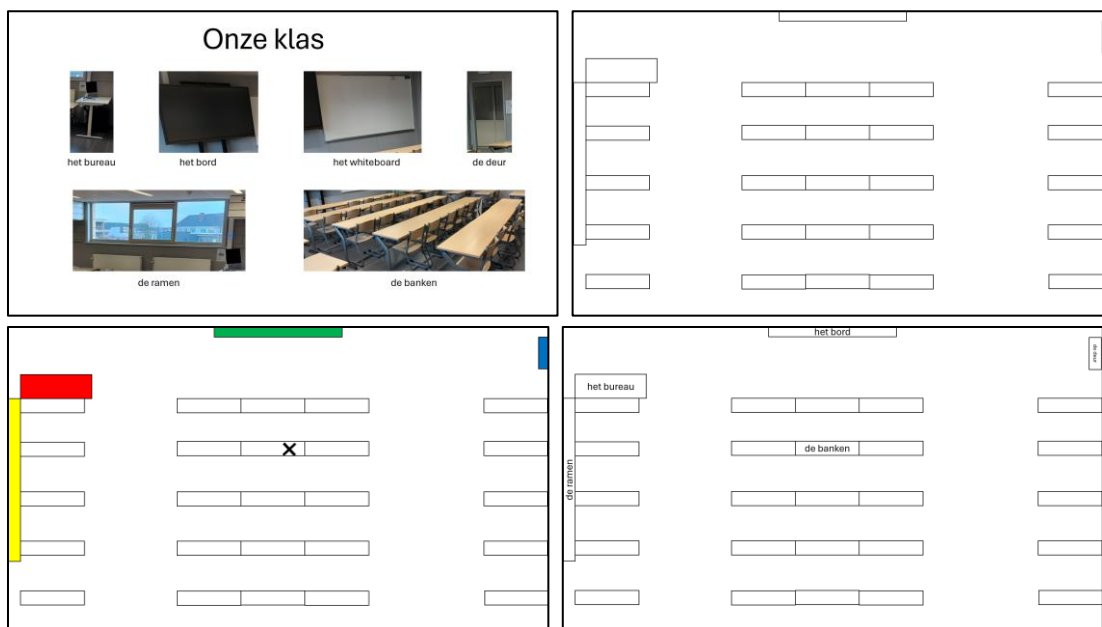
E Reflectie na de les

Hebben de leerlingen het hoofddoel bereikt?
 Wat ging goed tijdens deze les? Waarom ging dit zo goed?
 Waar liep je vast? Waarom denk je dat je vastliep? Wat deed je te weinig/te veel waardoor het vastliep?
 Leg linken met de didactische bouwstenen waar je in deze les expliciet wilde op inzetten.

F Bijlagen

Zelf ingevulde werkbladen (géén correctiesleutels), visuele voorstelling (zelf ontworpen bordschema's, PowerPointsides) ...

Powerpointvoorstelling:

Ingevulde werkblaadjes:

Naam: _____

Onze klas

Naam: _____

Onze klas

het bord			de deur
de ramen	het bureau		
		de banken	

Naam: _____

Onze klas

		X	